

QILA DAVRASIDA

Mustahkam oila – yurt tayanchi

№ 15
(465)
2021-yil
8-aprel
payshanba

www.od-press.uz

Ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy gazeta

Gazeta 2012-yil may oyidan chiqa boshlagan.

«БОРИНГ, ЯХШИСИ
ЁЛФОНГИЗНИ ЁЗИНГ...»

Ёзувчи Исмоил ОЛЛОБЕРГАН
билан суҳбат

5-бет.

**Айни пайтда
ер юзиди
700-800
миллион
қашшоқ бор.**

**Жаҳондаги
26 нафар бой
инсоннинг
даромади
дунё аҳолиси
ярмининг
даромадидан
ортиқ**

БОЙНИНГ КЎЗИ – ХОНДА, ЙУҚНИНГ КЎЗИ – НОНДА

Камбағалликка қарши кураш олиб борамиз... Қандай?

« Камбағаллик юртимизда кўп йиллар «ёпиқ мавзу» бўлиб келди. 2020 йил 24 январь куни Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномасида бу ҳақда очиқ-ойдин гапирилди ва тарихимизда биринчи марта камбағалликни қисқартириш устувор вазифа сифатида белгиланди. Шунингдек, айнан тадбиркорликни ривожлантириш ва касбга тайёрлаш орқали камбағалликни камайтириш бўйича алоҳида йиғилиш ўтказилди, ушбу йўналиш бўйича махсус дастур ишлаб чиқиши эълон қилинди.

КАМБАҒАЛ КИМ?

Камбағал ким? У қандай ҳаёт кечиради? Бой ёки камбағалликнинг ўлчами, шамойили, тамойили нималарда кўринади? Унга қарши қандай курашилади?

Дунёда камбағалликнинг ўлчами, индекси ўрнатилган. Жаҳон банки вақт-вақти билан қашшоқликнинг халқаро даражасини эълон қилади. Чунки пул, ҳатто доллар йиллар мобайнида қадрсизланади. 2008 йилдан бошлаб қашшоқликнинг глобал даражаси 1,25 АҚШ доллари эди, яъни кунига шундан кам пул топадиган инсон қашшоқ ҳисобланарди. 2015 йил октябрдан бу даража 1,9 АҚШ доллари этиб белгиланди. **Бугунги кунда кунига 2,5 АҚШ доллари пулга кун қолган киши қашшоқдир.** Халқаро ҳисоб-китобларга кўра, айни пайтда ер юзиди 700-800 миллион қашшоқ бор.

Қашшоқликнинг глобал даражаси нимадан келиб чиқиб ҳисобланган?

Кунига 2,5 АҚШ доллари кам пул топа оладиган инсон, қоида тариқасида, ўзининг овқатга, кийимга ва турар-жойга бўлган эҳтиёжини қондира олмайди. Қашшоқлик даражасида бўлиш учун фақат ўзи ўзини боқадиган одам ҳам ойига 75 АҚШ доллари зияд пул топиши керак. Оилани олсак-чи, айтайлик, оилада она – уй бекаси бўлса, учта вояга етмаган (*маош олмайдиган*) фарзанд бўлса, оила боқувчиси 375 АҚШ доллари тенг маош олса, бу оила қашшоқдир. Бу – дунёнинг ўлчами. АҚШ ўзи учун қашшоқлик даражасини кунига 4 доллар этиб белгиланган. Дунёдаги тараққиёт соҳасида шерикликнинг Бутунжаҳон ассоциацияси 2019 йил 13 декабрида 2020 йилда қашшоқликка қарши кураш учун 82 миллиард АҚШ доллари ажратишга азм қилди. Қашшоқлик дунёвий муаммодир.

БИР ТИЙИНДАН БЕРАЁТГАН ХАЛҚ

Хўш, агар оила боқувчиси ўртача 375 АҚШ доллари зияд маош олса, оила қашшоқлик чегарасидан зияд бўлса, яъни камида уч-уч ярим миллион сўм маош олиши лозим бўлса, Ўзбекистонда қанча қашшоқ бўлиши мумкин?!

Ўзбекистон Молия вазирлиги ва Давлат солиқ кўмитаси эълон қилган расмий маълумотга кўра, **ишлайдиган аҳолининг деярли ярми (43,6%) маоши ўтган йили 1 миллион сўмдан ошмаган**, яъни 100 доллар атрофида бўлган. Яна чорак қисм ҳамюртимиз маоши ойига 2 миллион сўм атрофида бўлган. Демак, камида 75 фоиз аҳоли халқаро мезонларга кўра қашшоқ ҳисобланиши мумкин. Фақат чет элдан ишлаб келганларнинг маблағи (*мамлакатга йилига 7-9 миллиард АҚШ доллари киради*), томорқалардан, ишдан ташқари бажариладиган кўшимча ишлардан тушумлар қашшоқлик даражасини бироз енгиллаштиради, холос. Фақат 4,3 фоиз аҳолининг даромади ойига – 5 миллион ёки ундан зияд бўлган. Умуман бизда одамдай яшаётганлар 1-2 фоиз (*уч миллион киши*) бўлса керак, уларнинг даромади қолган 98 фоиз (*ўттиз миллион*) одамниқига тенг.

Статистика муассасалари берадиган «ўртача ҳисобда» ҳаммаси чидаса

бўладиган тарзда кўриниши мумкин. Бунинг сабаби оддий: дейлик, бир киши гўшт ейди, бошқа оила гуруч ейди, учинчи оила яшил қарамнинг ўзини еб ўтирибди. «Ўртача олганда» – ҳамма гўшту гуручли, қарам баргига ўралган оромжон дўлма «еб» ўтирган бўлади. Эҳтимол йигирматача шаҳар бойларию хокимининг даромадини уч миллионли шаҳар аҳолисига бўлиб чиқса, «ўртача даромад» статистикаси чиройли чиқар.

Умуман жаҳонда бойлар ва камбағаллар ўртасида тафовут ошиб бормоқда. Жаҳондаги 26 нафар бой инсоннинг даромади дунё аҳолиси ярмининг даромадидан ортиқдир. Ўтган йил мобайнида дунёдаги бойлар янада бойидилар ва қашшоқлар ундан-да қашшоқлашдилар. Ҳатто Хитойда коронавирус билан кураш асносида 14 та янги миллиардер пайдо бўлди. Биргина 2018 йилнинг ўзида бойларнинг даромади 900 миллиард АҚШ доллари ошди, яъни ҳар кун 2,5 миллиард долларга кўпайди. Худди шу вақт мобайнида жаҳон аҳолисининг қашшоқ қисми 11 фоизга қашшоқлашди.

Солиқлар-чи? Солиқни асосан оддий одамлар тўлайдилар. Бойлар солиқдан қочишнинг йўлини яхши билади. Дунёда солиққа тўланган ҳар бир долларнинг фақат 4 центигина бойлардан тушган солиқдир.

(Давоми 2-3-бетларда)

ИҚТИБОС

Халқ таълими вазири
Шерзод ШЕРМАТОВ:

«Мактаблардаги моддий-техник ҳолат бўйича йиғилиб қолган муаммолар кўплигини билганимиз учун ҳам барчани мактабга ёрдам беришга сафарбар қилиш ҳаракатидамиз. Лекин баъзилар бизнинг ички дардимизни юзимизга солиб, ўзини кўрсатишга ҳаракат қилишдан нарига ўта олмаяпти. Ҳар қандай мансабдор шахс, сенаторми, депутатми, вазирми ёки бошқа раҳбар агар ҳақиқатда Президентимиз чақириқларига кўра мактабга ёрдам бераман деса, ўз имкониятидан келиб чиқиб ҳам ёрдам бериш йўллари топа олади».

9 апрель – Амир Темур таваллуди куни

ДЎСТУ ДУШМАНГА МУОМАЛА ҚИЛИШ ТУЗУКИ

Турон мамлакатини фатҳ этган куним ва пойтахт Самарқандда салтанат тахтига ўтирганимдан сўнг, дўсту душман билан (муомалада) бир текис йўл тутдим. Менга ёмонлик қилган, макр-ҳийла ишлатиб, жанг майдонида менга қарши қилич яланғочлаган Бадахшон амирлари, турку тожик қўшинларининг баъзи амирлари қилган қинғир ишларидан кўрқувда эдилар.

Чорасиз қолиб, илтижо билан менинг паноҳимга келганларида уларга шундай яхшиликлар қилдимки, менинг иноятим ва хайр-эҳсонимни кўриб, ўзлари шарманда бўлдилар. Кимни ранжитган бўлсам, эҳсону инъомлар билан кўнглидаги хафагарчиликни чиқардим ва мартабаларига қараб имтиёзлар бердим.

Лекин Сулдуз ва Жета амирларидан нафратландим, чунки улар Қобулшоҳ* чингизийни амирлик, кейинроқ хонлик (тахти)га ўтказиб, унга дўстона ихлос билан хизмат қилиш хусусида аҳду паймон қилгандилар. Бироқ кейинроқ, менинг салтанат тахтига ултирганимни эшитишгач, менга хушомад қилмоқчи бўлиб, онглирини буздилар ва уни ўлдирдилар.

Менга ҳасад қилиб, ўлдиришга қасд қилган кишиларга шунчалик совға-инъомлар бериб, муруввату эҳсон кўрсатдимки, бу яхшиликларни кўриб, хижолат терига ғарқ бўлдилар.

Ҳамиша менинг розилигимни олиб иш тутган дўстларим олдимга паноҳ излаб келганларида, уларни ўзимнинг бахту давлатимга шерик билиб, ҳеч қачон мол-мулк ва тирикчилик ашёларини улардан аямадим.

Яна ўз тажрибамдан билдимки, содиқ ва ҳақиқий дўст улким, ўз дўстидан ранжимади, дўстининг

душманини ўз ёви деб билади. Агар керак бўлса, дўсти учун жонини ҳам аямайди. Шундайки, амирларимдан қай бирлари менга жон-дили билан ҳамроҳлик қилган бўлсалар, мен ҳам улардан ҳеч нарсани аямадим.

Яна ўз тажрибамда кўрдимки, ақдди душман, жоҳилу нодон дўстдан яхшироқ экан. Чунончи, амир Қазағанининг набираси амир Хусайн нодон дўстлардан эди. Унинг дўстлик юзасидан қилган ишларини ҳеч бир душман қилмайди.

Амир Худойдо менга шундай деди: «Душманингни лаълу жавоҳирдек сақлагил, қачонки бирон тошлок ерга келиб қолсанг, уни олиб тошга шундай ургинки, талқони чиқиб, ундан нишон ҳам қолмасин». У яна шундай деди: «Агар душманингни бош уриб паноҳингга келса, раҳм қилиб, яхшилик ва мурувват кўрсатил». Чунончи, мен Тўхтамишхонга қилганим каби. У паноҳимга сиғиниб келганда, унга яхшилик ва мурувват кўрсатдим. Агар душман сендан мурувват ва хайр-эҳсон кўрсаю, яна қайтадан душманлик йўлини тутса, уни парвардигорнинг (ҳукмига) топшир.

Чин дўст улдирки, дўстидан ҳеч қачон ранжимади, агар ранжиса ҳам, узрини қабул қилади.

* Қобулшоҳ – асли чингизий шахзодалардан, дарвиштабиат одам бўлган. 1364 й. бошида амир Хусайн ва Амир Темур уни хон кўтарган эдилар.

Манба: «Темур тузуклари» 2016-2021
www.temurtuzuklari.uz

АРЗОН ЁҒ УЧУН НАВБАТ

«Xolis fikr» телеграм каналининг ёзишича, Тошкент бозорларида озиқ-овқат маҳсулотларига яна турнақатор навбатлар пайдо бўлмоқда. Хусусан, «Авиасозлар» деҳқон бозорида кунгабоқар ёғи ур-йиқит талаш. Арзонлаштирилган маҳсулотлар ярмаркасига яқинлашиб бўлмайди. Сабаби, бу ерда кунгабоқар ёғининг литри 14500 сўмдан сотилапти. Бошқа жойларда эса бундай ёғнинг ўртача нархи 20 минг сўм атрофида.

Сотувчи бақириб, огоҳлантиради: «Энди бошқа навбатга турманг, ёғ егганича сотамиз». Бу эса умидвор бўлиб турган ўртақ одамларнинг асабларини ўйнатади. Ахир, ўзига тўқ одам ҳозирги карантин пайтида соғлиғини хавфга қўйиб, ўзини оломон ичига урармиди?! «Терминал ишламаяпти, бир кишига икки бутилкадан ёғ сотилади!» дея

кичқиришини қўймайди сотувчи йигит. Шунинг учун кўплаб оилалар бола-чақаси билан навбатда туришибди...

Арзонлаштирилган маҳсулотлар ярмаркаси расасида ёғ ва шакардан бошқа нарса йўқ. Узр, адашибман. Россиядан келтирилган қуюлтирилган сут ҳам бор экан. Уни ҳеч ким сўрагани ҳам йўқ. Ҳамма ёғ дардида. Бундай номигагина

ташқил этилаётган ярмаркалар билан нарх барқарорлигини ушлаб бўладими? Аҳолининг ёғга бўлган эҳтиёжини-чи? Асло!

Бу навбатлар бекорга пайдо бўлаётгани йўқ. Ўсимлик ёғи аллақачон нархи тез ошиб бораётган маҳсулотлар таркибидан жой олган. Давлат статистика кўмитаси маълумотларига қараганда, ўсимлик ёғининг ўртача

нархи 17 фоиз кўтарилган. Ёғ-мой саноати корхоналари уюшмаси эса бу ҳолатни катта ҳажмда озиқ-овқат хом ашёларини етиштирадиган давлатлар экспорт ҳажмини камайтиргани билан боғлаб келади.

Ёғ, шакар каби муҳим озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжимизни таъминлаш учун қачонгача четга кўз тикиб ўтираемиз?

БОЙНИНГ

Камбағалликка

(Бошланғич 1-бетда)

Афсуски, ҳукуматлар бойларнинг фирма ва корпорацияларига, монополистларга солиқ имтиёзлари беради, халқнинг маҳсулотлари ва хизмат турларига, нон, туз, ёғ, шакар ва бошқа маҳсулотлар нархи таъсир кўрсатадиган электр, газ, бензин каби энергия ташувчиларга эса солиқни оширади, чунки халқнинг сони кўп. Ўзбек халқ мақолида айтилгани каби, «Бир тийиндан берса, тўйдиради...» Аммо мақолнинг давоми ҳам бор: «...бир муштдан урса, ўлдиради».

Албатта, халққа ёқиш учун бюджетнинг ижтимоийлиги макталади, «кам таъминланган оилалар»га турли дастурлар эълон қилинади, «ҳолвайтар» ваъда қилинади. Афсуски ўша «ҳолвайтар»ни ҳам халққа етиб келгунча, йўлда бойлар «ялаб» қўяди. Молиявий дастурларга тушган одамлар мансабдор кўзида ҳисобот катакчалари ичидаги «матн қаторлари» ва «рақамлар»га айланади, одамлик қимматини йўқотади.

Қашшоқларни кўриш учун кўчага чиқиб, назар солиш кифоя. Ҳашаматли «гипермаркет» кассасининг қаршисида буханка нон тутиб, тийин-тийинларини санаётган кампирларга бир боқинг, кўчада тиланчилик қилаётган чолларга, «машинангизни ювиб, артиб берайми» деб ялинаётган болаларга қаранг. Дил оғриғи бўлган муаммо ва бу масала чорак аср давомида ҳеч кимнинг «эсига келмади».

ҚАШШОҚЛИКНИНГ САБАБИ ҚАЕРДА?

Қашшоқликнинг сиёсий (маъмурий-буйруқбозлик тизимининг сақланганлиги), иқтисодий (монополистик ва олигархик иқтисод, ишсизлик, маошнинг озлиги, жамғармаларнинг йўқлиги), ҳуқуқий (кичик бизнес ва аҳолининг ҳуқуқий ҳимояси заифлиги), маъмурий (давлат тизимининг самарасизлиги), ижтимоий (ижтимоий алоқалар ривожининг сустлиги, табақаланиш, шахснинг ижтимоийлашмаганлиги), маданий (камбағал учун садақадан бошқа эътибор камлиги, илм-фан, китобга қизиқмаслик) ва шахсий (беморлик, дангасалик, боқимандалик, шахснинг паст маънавияти ва руҳий парокандаллиги) сабаблари бор.

Афсуски, ҳокимият ҳамиша шахсий сабабларни биринчи ўринга қўйиб келарди, яъни халқни «боқиманда»ликда, «дангаса»ликда айблашни хуш кўрарди. Уларга кредит берса, дастгоҳ берса, ишлаб, бойиб кетади, деб ўйларди. Маъмурий-буйруқбозлик тизимини ислоҳ қилишни истамасди. Натижада, банк кредит бериш учун «откат» (пора) сўрарди, солиқчи ва прокурор ҳаракатга тушган «дангаса»нинг бизнесидан «доля» (улуш) талаб этади, талайвериб, хонавайрон қиларди. Яъни янги ислохотларнинг комплекс амалга ошишигина кўп муаммолар қатори қашшоқликни енгиш учун имкон бериши мумкин, бошқа йўл йўқ.

Мамлакатдаги оммавий қашшоқликнинг асосий ижтимоий-сиёсий сабабларидан энг биринчиси деб коррупцияни тилга оламиз. Коррупция – яширин иқтисодни кучайтиради, бюджет тушумини камайтиради, давлат кучини сустайтиради, монополистларга имтиёзлар бериб, рақобатни йўқ қилади, самарали бозор иқтисодини пароканда этади,

ЭНДИ ҲАР ЙИЛИ «КИТОБХОНЛИК ҲАФТАЛИГИ» БЎЛАДИ

« Хукумат қарори билан 2020-2025 йилларда китобхонлик маданиятини ривожлантириш ва қўллаб-қувватлаш миллий дастури тасдиқланди

Аҳоли, аввало, ёшларнинг маънавий-маърифий, бадиий-эстетик талабларига жавоб берадиган китобларни юксак сифат билан чоп этиши, нашриётлар ва ижодкорлар фаолиятига кўмаклашиши, болаларга мўлжалланган адабиётларни чоп этишини қўллаб-қувватлаш Дастурни амалга оширишнинг устувор йўналишларидан бири ҳисобланади.

Дастур қўйидаги 3 босқичда амалга оширилади:

● **биринчи босқич** – 2020-2021 йилларда китобхонлик маданиятини ривожлантириш бўйича ташкиллий-ҳуқуқий механизмларни такомиллаштириш чора-тадбирларини амалга ошириш;

● **иккинчи босқич** – 2022-2023 йилларда китобхонликка

оид инфратузилмани мустаҳкамлаш;

● **учинчи босқич** – 2024-2025 йилларда ёшларнинг китобхонлик маданиятини жадал ривожлантириши, уларнинг интеллектуал салоҳияти ўсиши ҳисобига инсон капитали сифатини яхшилаш.

Қарорга кўра, 2021 йилдан бошлаб ҳар йили апрель ойининг биринчи ҳафтаси «Китобхонлик ҳафталиги» этиб белгиланди.

* * *

Пойтахтимиздаги Ёшлар ижод саройида бошланган «Китобхонлик ҳафталиги» юртимизда китобсеварлар сафи тобора кенгайиб бораётганини яна бир қарра тасдиқлади. Эътиборга молик жиҳати, мазкур ҳафталик

юртимиз бўйлаб кенг қулоқ ёзмақда.

Мазкур ҳафталик Ўзбекистон Республикаси Президентининг Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, Ёзувчилар уюшмаси, Ёшлар ишлари агентлиги, Республика Маънавият ва маърифат маркази, Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси ва бошқа ташкилотлар ҳамкорлигида ташкил этилди.

10 апрелга қадар давом этадиган ҳафталик доирасида тақдирот, мулоқот, учрашув, давра суҳбатлари, маҳаллаларга махсус библиообуслар воситасида китоб тақдим этиши тадбирлари ва бошқа кўп қизиқарли лойиҳалар ўтказилади.

ЗИЁЛИНИНГ КУРАШ МАЙДОНИ

« Бошқаларни билмадим у мен Достоевский асарларини ўзгача бир иштиёқ билан ўқийман. Унинг ҳар бир асаридан профессионалик уфуриб туради.

«Қиморбоз» асари қахрамони каби қиморбоз бўлиб, «Телба» каби телба бўлиб... «Ўлик уйдан мактублар» асарини ўқиб Сибирга сургунга бориб келдим десам ишонасизми? Асар қахрамони каби ҳамхоналарим қилиқларидан хайратланиб, совуқда совуқ қотиб, ҳар куни қарам шўрва ичдим, десам не дейсиз? Лекин шундай шароитда ҳам бош қахрамон қамоқхонада ўзига юклатилган ишга масъулият билан қараш, ноҳақликларга жисмонан қарши турмасан, қалбани рози бўлмаслиги ва ўта кузатувчанлигидан воз кечмайди. Кўп эшитганимиз – қамоқхона маҳбусларни ёмон томонга ўзгартиради, деган фикр бу асарни ўқиганимдан кейин ўзгарди. Инсон табиати бундай оғир яшаш шароитида сайқалланиши мумкин экан, лекин умуман ўзгариб кетиши маҳол экан. Сургунда ҳам содда соддалигича, айёр айёрлигича, одамови одамовилигича қолаверар экан.

Бошқаларни билмадим Достоевскийдай адиби бўлгани учун русларга ҳавас қиламан. Нега бизда инсон ҳиссиётларини у каби теран очиб бера оладиган ёзувчи йўқ деб.

Тўғри, қон-қонимизга сингиб кетган ўзимизни чет нигоҳлардан пардалаш ёзувчиларимиз асарларига ҳам кўчган.

Лекин, минг афсуски, пардалашни ҳам жойига қўя олмайдиган жиҳатларимиз ҳам йўқ эмас. Баъзида ўйлаб қоламан: агар ҳозир Достоевский ҳаёт бўлганида инсон табиатига мутлақо зид бўлган иллатлар қонунийлаштирилаётган шундай пайтда нима қилган бўларди?..

Менимча, у жимгина ўз иш столида юзидан инсонийлик хислари уфуриб турган ҳаммага муҳаббатли ва албатта улкан масъулият, яъни ҳар қандай ҳолатда ҳам одамийликка зид ғояларга қарши курашувчи инсон образини тасвирлаб романлар ёзарди. Менинг назаримда, чинакам зиёлининг ҳақсизлик ва адолатсизликка қарши кураши мана шундай олижаноб ва маданий усулда кечиши керак.

Шунда у нафақат ўзи яшаётган давр ва ҳудуд, балки инсониятнинг барча минтақалари ва ҳамма замонлар учун аҳамиятли маънавий малҳамга айланади.

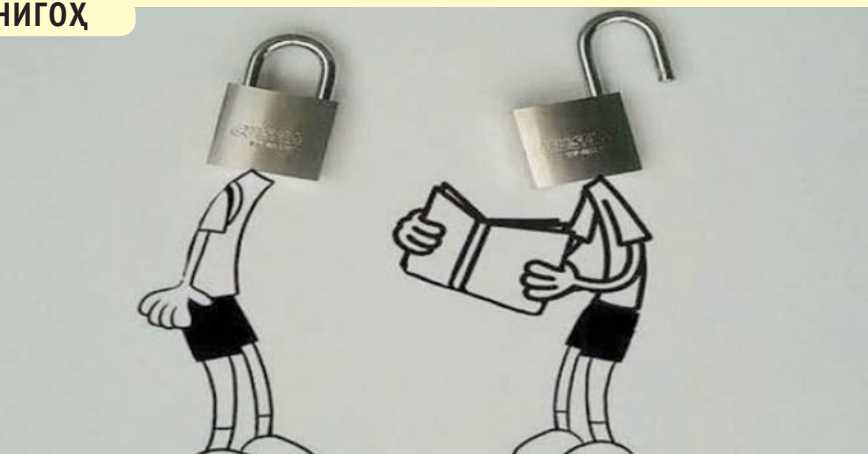
Бу ўринда муаллифнинг маҳоратига тан бермай иложимиз йўқ. У ҳар бир ўқувчини ўз нуқтаи назарига ишонтиради. Китобхон қалбини забт эта олади. Ўтмишдаги воқеалар, бадиий-тасвирий воситалар ёрдамида бизга ўз ҳаётимиздан хабар беради. Ўзимизни кўриш учун юзимизга ойна тутати. Достоевский асарлари шуниси билан мен учун кадрли.

Зиннур МУҲАММАДАЛИЕВА

ЎТКИР НИГОҲ

Ҳаёт қулиғини
очишинг ишончли
қалиғи

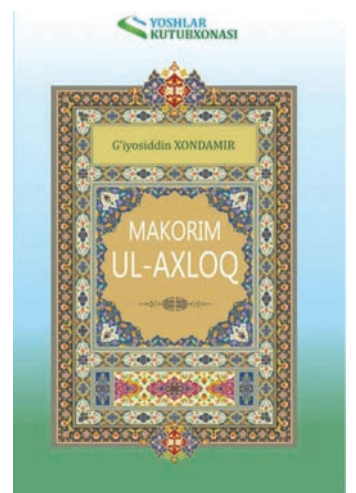
« Ҳазрат Навоий сиймоси баъзан ғайришуурий бўлиб кўринади. У зотнинг ёзган асарлари, қилган ишлари, намунали ҳаёти кўз илғамас ва қўл етмас баландлик экани ҳақиқат. Лекин бу каби маълумотларнинг воқеликка қай даражада уйғунлиги кўпчиликни жиддий мулоҳазага чорласа, ажаб эмас.

НАВОЙ БИЛАН ТАНИШУВ

Навоий асарларини ўқиб-ўрганиш гоҳида махсус тайёргарлик талаб қилувчи бироз мураккаб жараён. Навоий асарлари тили, услуби, рамз ва тимсоллар доираси муаллиф маслағи моҳиятига яқинлашишда ўзига хос мураккабликка эга. Шу жиҳатдан, Навоий меросини ўрганишни у ҳақида яратилган тарихий асарлардан бошлаш зарурлигига алоҳида аҳамият қаратилади. Бундан асарларнинг энг салмоқлиси «Макоримул ахлоқ» китоби саналади.

Китоб муаллифи Алишер Навоийнинг замондоши ва шогирди Ғиёсиддин Хондамирдин. Хондамир Навоийнинг ҳомийлигида таълим-тарбия олган ва фаолият кўрсатган истеъдодли ёшлардан бири бўлган. Отаси тарихчи Мирхонднинг ишларини давом эттирган. Ўзи ҳам бир-биридан қимматли тарихий асарлар яратган. Унинг ижодида, айникса, «Макорим ул-ахлоқ» катта ўрин тутати. Китобда муаллиф бевосита Навоий билан кечган суҳбатлардаги воқеалар, ўзи кўрган – гувоҳи бўлган ҳодисаларни қаламга олган. Шу жиҳатдан мазкур китоб Навоий шахсияти ҳақида анча кенг ва ишончли маълумот берувчи қимматли манбадир. Асар буюк адиб ҳаётининг барча жабҳаларини қамраб олгани билан эътиборлидир.

Мутолаа асносида биргина шахсиятнинг ҳатто бутун салтанатни тартибга солиб турувчи, жанг-жадалларнинг имкон қадар сулҳ йўли билан яқун топишини ташкил этувчи, ҳукмдор – ота ва шахзода – фарзанд ўртасидаги муносабатларда ҳар икки тарафни мурожага келтира олувчи инсон сиймоси ўқувчи кўз олдида гавдаланади. Асарни ўқиш давомида ҳазрат Навоийнинг жуда содда ва оддий ҳаёт кечирганининг гувоҳи бўласиз. Ҳатто мамлакатда бош вазир лавозимида ишлаганда, ҳисобсиз эҳсонларни талабаларга улашганда, халкни бир йиллик солиқнинг ярмидан озод қилиб, уни ўз маблағидан адо этганда, халқ манфаати учун ўнлаб бино ва иншоотлар қурдирганда ўзи оддий бир кишига етарли маблағ билан кифоялангани баён қилинган. Муаллиф бундай ҳолатларни эслаб «...ҳеч қачон ул ҳазратнинг ҳазинасида йил давомида закот бериш вожиб бўларли микдордаги маблағ тўпланиб турмасди», деб ёзади. Ҳазрат Навоийнинг муруввати нафақат фақиру мискинлар, та-

лабалар ва бошқа илм аҳлига, балки барча жонзотга қаратилганини Хондамир алоҳида қаламга олган. Асарда муаллиф шундай воқеалардан бирини келтириб ўтган.

«Бир куни ҳидоят насабли Амир (Алишер Навоий) аср намозини адо қилгандан сўнг, қундалиқ одатига қарши, намозда бўлмаганларни суриштиришга киришмай, тез суръат билан ўзининг хусусий боқчасига қараб йўлланди ва бирор жойда тўхтамасдан етиб борди. У чоқда Амир олдида бўлган одамлар хайрон бўлишди. Олий ҳазрат улардаги бундай фикрни англаб, гавҳар сочувчи тил билан шундай деди:

– Мен масжидга келаётганимда фалон жойда таҳорат олган эдим, намоз сафида турганимда елкамда бир чумоли кўрдим. Билдимки, таҳорат қилган жойда у менга илашган экан. Мабодо у менинг елкамдан тушиб, озор топса ва ўз уясининг йўлини тополмаса, шу сабадан уволига қоларман, деб кўрдим. Шунинг учун намоздан кейин тезлик билан таҳорат олган жойга бориб, уни уяси олдида қўйдим ва озор етказиш ташвишидан қутулдим.

Олий ҳазратнинг хизматидагилар бу ҳикояни эшитгач, унинг ғоят раҳмдиллигидан хайрат денгизига чўмдилар ва тилларини дуога ва раҳматлар айтишга очдилар».

Бу каби аниқ ва ҳаққоний воқеалар буюк адиб билан танишувимизда илк қадам бўлиши муқаррар. Ёш авлод, айникса, фарзандларимиз қалбида буюк Навоий сиймосига қизиқиш, меҳр ва эҳтиром уйғота оласаки бу улкан уммон жавоҳирларидан баҳраманд бўлиш мумкин.

«Макорим ул-ахлоқ» мутолааси эса, бу йўлда бизга энг яқин ёрдамчи бўлиши шубҳасиз.

Қамолдин ШАМС

«ЎЗАГРОСУГУРТА»
АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНДА

Давр янгилангани сари одамларнинг фикри ва қарашлари ҳам батамом янги томонга ўзгариб бормоқда. Буни теран ҳис этган «Ўзагросуғурта» акциядорлик жамияти Қорақалпоғистон Республикаси филиали ва унинг жойлардаги ўн еттита суғурта марказлари асосий эътиборни суғурта билан боғлиқ янгилик ва ўзгаришларни аҳолига тушунтириш, янги-янги суғурта хизматларини тақдим этиш, фавқуллодда қийин вазиятга тушиб қолган фуқароларни, тadbirkorлик субъектларини вақтида қўллаб-қувватлаб, уларга ёрдам қўлини чўзишга қаратган. Бугун ҳар мижоз ўз ҳақ-ҳуқуқи ва қонуний манфаатини англаб, талаб қила олиш журъатига эга ва бу суғурта бозорининг изчил ривожланишига туртки бермоқда.

Саҳролар ичидаги гулистон

*Тарихлар қаъридан келар бир нидо,
Одамзод юртига жон этар фидо.
Тупрогинг хазина, кўёшинг – ҳаёт,
То тоғлар бўй тиклар, оқар Амударё.
Массагет урвогин тишлаб келган юрт,
Тўмарис наслини асраб келган юрт.
Ўтмишин эртанги кунларга боғлаб,
Авлоди эркини истаб келган юрт.
Ҳамдўстлик сақлағай кекса Оролни,
Ҳамкорлик келтирғай ҳур истиқболни.
Саҳролар ичида гулистон диёр,
Қорақалпоғистон, ойдин иқболинг.*

Адоқсиз чўл бағрида қулоч ёйган Қорақалпоғистон ҳудуди жуда улкан. Шоир шеърида тараннум этгани каби сахро ичида яралган гулистондек ястаниб ётибди бу диёр. Бу қадимий маконда умргузаронлик қилиб келаётган бир миллиондан зиёд элнинг каттаю кичиги бир хилда мард, ўктам ва меҳнатқаш. Бу ҳам Қорақалпоқ элига табиат инъом этган фазилатнинг бир бўлагидир эҳтимол. Тагинда ана шу мардлик, шу фидоилигу ижодкорлик туйғулари минтақанинг гоҳ тоғ-шағалли, гоҳ сариқ-сиполик тупроқли ерлари мўл-кўл ҳосилу ширин-шакар меваларнинг ҳар туридан мўл-кўл бераётгандир.

Қорақалпоқ дийрининг бир томони Қизилқум саҳроси бўйлаб Саримой, Кампиртепа, Окдигар, Мискин яйловларидан бошланиб, то шимолий-ғарбга қадар Устюрт чўлида жуда катта майдонни эгаллаб ётади. Қуёш қучоғида ястанган бепоён, дашту далалари, кир-адирлари, чўлу биёбонлари зумрад тусда товланиб, баҳор чоғи қадим боғлари оқ пушти гулларга бурканади бу элнинг. Ўшандай фарахбахш дамларда бир маротаба бўлса ҳам, кенгликлар бағрига бориш керак. Қаричдан ошган ўтларнинг устида бир ош пишгулик муддат ёнбошлаб ётиш керак. Қаранг, кенгликлар бағрида ўсган қоқигулда на таманно бор, на ноз фироқ. Унинг юмуши оддий. У кўкламдан муждалар олиб келади. У кўкламойдан ўпичлар олиб келади. Қоқигуллар ялпизлардан ҳам илдамроқдир. Уларнинг олдида хатто қалдиргоқлар ҳам ип эшолмайди.

Қадим Қорақалпоғистон кенгликларига Орол ва Аму оша назар солсангиз, турган битгани тарихий кўрғонлар овозасини эсга солидиган бир қадар мунгли, аммо киши руҳини қувватлантирадиган кўшиқларнинг дилга яқин ҳаракати, ғаройиб хумо қушлари ва кийикларнинг зийрак, жозибали ва чакмоқдек ҳаракатларидан оройиш олган рақслар, мўйқалам усталарининг ўчмас буёқларида юз очган серғалва ҳаётнинг турфа лавҳалари худди ҳозиргидек руҳимизни сеҳрлаб кўяди...

Ҳисобли иш суғурта билан

Бугунги кунда замон талабларини қалбдан англаган ҳар бир юртдошимиз,

у ҳоким бўладими ёки фермерми – барча-барчаси Ватан тараққиёти, юрт тинчлиги, халқ фаровонлигига ўз ҳиссасини қўшиш ҳақида ўйлаётир. Эътиборлиси, бундай жўшқин ҳаракатдан «Ўзагросуғурта» акциядорлик жамияти Қорақалпоғистон Республикаси филиалининг кўп сонли жамоаси ҳам четда эмас. Соҳа ходимлари имкон қадар юрт раванкига уллуш қўшиш ниятида ҳормай-толмай меҳнат

қилаётир. Ўтган йилда «Ўзагросуғурта» акциядорлик жамияти Қорақалпоғистон Республикаси филиали ва суғурта марказлари кишлок хўжалиги корхоналарига ва аҳолига суғурта хизматларини кўрсатиш борасида қатор ижобий ишларга қўл урди. Суғурта фаолиятини кенгайтириш, суғурта портфели таркибини яхшилаш, янги истиқболли суғурта турларини ҳаётга жорий этиш ҳамда мамлакат суғурта бозорида «Ўзагросуғурта» мавқени мустаҳкамлаш борасидаги талай вазифалар шулар жумласидандир. Замон шиддат билан ривожланаётган ҳозирги паллада давр билан ҳамнафас бўлиш учун доимий изланиш, янгилик ва илғор технологияларга интилиш, илғор инновацион ғояларни қўллаб-қувватлаш муҳим аҳамиятга эга. Бу аввало, иқтисодиётимизни янги асосларда тараққий эттириш, унинг барча соҳаларига ахборот технологияларини жорий этиш ва шу асосда рақамли иқтисодиётни ривожлантиришни тақозо этади.

Ислохотларга ҳамоҳанг равишда, биргина 2020 йилнинг ўзида «Ўзагросуғурта» акциядорлик жамияти филиалларини ислоҳ этиш борасида жўяли, мақсадли ишларга қўл урилди. Жумладан, филиални янада ривожлантириш бўйича акциядорлар ва кузатув кенгаши қарорлари қабул қилинди. Унда суғурта хизматлари сифати ва кўламини ошириш ва янги турларини ривожлантиришда, кишлок хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар ва аҳолини самарали суғуртавий ҳимоялашда қулай шароитлар яратилди. Шу билан бирга, «Ўзагросуғурта» акциядорлик жамияти молиявий барқарорли-

гини таъминлаш бўйича муҳим чора-тадбирларга қўл урилди.

Ўтган йили суғурта фаолиятини кенгайтириш, суғурта портфели таркибини яхшилаш, мажбурий суғурта турларини оммавийлаштириш дастури доирасидаги ишлар ўзининг дастлабки мевасини бера бошлади. 2020 йилда таъминланган суғурта мукофотлари ҳажми 10 миллиард 744 миллион сўмни ташкил этди. Жумладан, аҳоли суғуртаси бўйича 477 миллион сўмдан ортик, кишлок хўжалиги суғуртаси бўйича 3 миллиард 75 миллион сўм ва бошқа суғурта турлари бўйича 7 миллиард 191 миллион сўм миқдориди суғурта мукофотлари таъминланди ва прогноз кўрсаткичлари филиал томонидан 107,4 фоизга етказилди. Ўтган йил давомида 1 миллиард 382 миллион сўм миқдориди қоплама маблағлари тўлаб берилди. Шундан транспорт воситаси эгаларининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурталаш бўйича 474 миллион сўмдан ортик, иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғуртаси бўйича 573,6 миллион сўм, молиявий таваккал-

кўрсатиш мақсадида «Ўзагросуғурта» акциядорлик жамиятининг интернетдаги расмий веб-сайтида компаниянинг молиявий иловаси жорий этилди. Аслида бу муҳим қулайлик бўлиб, мижозлар учун муддати тугаган суғурта полисларини онлайн тарзда узайтириш имконини беради.

Бойлик васвасаси ва суғурта

Одамзотнинг табиати, феъли ажаботвор. Агар шундай бўлмаганида у тез ва осонгина бойиш илинжида умид нишонлари ортидан қувиб, қуш учса қаноти, одам юрса оёғи қуядиган ерлардан олтин кони – мўмай даромад илинжида олға ташланмаган бўларди. Худди шундай ҳодиса 1803 йилда Америка Қўшма Штатларида содир бўлган эди. Маҳаллий аҳоли вакилларининг кўпчилиги штатларнинг жануби-шарқидидаги серҳосил, унмдор ерларни ташлаб, жарлигу тепаликлардан ошиб, айқириб оққан дарё-сойларни кечиб, ботқоғу қақроқ даштлар оша, одамлар манзил қурган жойлардан олис-олисларга қараб йўл олган эдилар.

Қуёш одатдагидек ортида ловиллаган, худди нур тасмаларини таратиб, энг яқиндаги тўлқин ёли ортига шўнғишга аллақачон улгурганди. Ана шу кезде негадир кўчманчилар раҳнамоси оғзидан нуқул «Ер бизнинг эҳтиёжимизни қондирмоқлик учун яратилган, демакки унда яшовчи жамики махлуқот ҳам бизга хизмат қилиши лозим» деган гап тушмас эди. Улар гарчанд Американинг гадейтопмас, овлоқ гўшаларида улоқиб юрган бўлишига қарамай, ўзларининг бор мол-мулки, бойлиги ва жонлари ҳам тўлалигича суғурта қилинганидан кўнгиллари тўк эди. Қаранг, машҳур америкалик ёзувчи Жеймс Фекимар Купер қаламига мансуб «Метин юрак киссаси ёхуд Нотти Бомпонинг ўлими» романида тилга олинган воқеа қаҳрамонлари бемалол, жонини хатарга бериб юриши бежиз эмас. Улар ҳаётини суғурта қилдириб қўйган. Бундан кўриниб турибдики, АҚШда ҳаттоки ўн саккизинчи асрнинг ўзидаёқ суғурта тушунчасига етарлича, жиддий тарзда аҳамият қаратилган экан. Бу ҳолат эса кўчманчилар у ёқда турсин, ҳатто тупроқ сикимлаган оддий кишиларни ҳам кош-қовоқлари уйилиб, ғамгин ва индамай, ҳаётдан, кўрган кунидан нолимай юришига йўл қўймайди. Бунга маълум маънода суғурта механизмнинг худди соат миллиаридай аниқ ва беҳато ишлаши ҳам сабаб бўлган бўлиши турган гап. Демокчи бўлганимиз, АҚШ юз йиллар нарисидеёқ қонунлар ҳимоясига, яъни суғурта хизматига етарлича асос сола билган экан.

Одатда биз аҳолининг барча қатламлари тафаккури ўзгаргани ҳақида оғиз кўпиртириб, хўп ва кўп гапираимиз. Зеро, хуррият йилларида халқимиз дунёқараши, борлигу теварак-атрофга, кечаётган воқеа-ҳодисаларга муносабати тубдан ўзгарганлигига мутлақо шубҳа йўқ. Тинч-осойишта турмуш учун шукроналик туйғуси, имон-эътиқодга таянган адолатли жамиятимиз ривожи эртанги кунга ишончимизни борган сайин мустаҳкамламоқда. Шу маънода, одамларимиз онгу тафаккури янаям юксалишини орзу ният қилган ҳолда, давр қўяётган бир савол орқали ҳамюртларимиз қўйнига қўл солиб кўрдим.

Юргимизнинг турли минтақалари – Хоразм, Бухоро, Навоий, Самарқанд вилояти ва Қорақалпоғистон Республикасида хизмат сафари билан бўлганимизда, уларга кўнглимиз безовта қилаётган шундай

ХАРОБАДАН ЧИҚҚАН МАШХУРЛАР

ЯХШИ БАҲОНИНГ ХАЙРЛИ ОҚИБАТИ

Машхурлик нима? Омаднинг натижасими ё тасодифнингми? Балки тинимсиз меҳнат, ўзига ишонч ва букилмас ироданинг олға тортиши самарасидир? Ҳаммаси тўғри. Аммо яна бир омил борки, уни ҳам инкор этиб бўлмайди – бу рағбатдир. Наполеон Бонапартни онаси қандай сўзлар билан уйғотганини биламиз-ку, шундай эмасми!

ОМБОРХОНАДАН МЕРКУРИЙГА

Лондонда бир йигитча ёзувчи бўлишни орзу қилар, лекин ҳамма нарса болалигидан унга тўғаноқ бўлаётганидан кўп азият чекарди. Масалан, у мактабга тўрт йил кечикиб чиқади. Солиқ тўламагани ва бошқа қарзлари ошиб кетгани учун отаси қамоқхонага тушиб, йигитча узоқ вақт очлик азобини бошдан кечириб юради.

ГУМРОХЛИК ЎРНИГА
ФАРОВОН ОМОНЛИК

Ярим аср муқаддам Лондондаги бошқа бир йигитча атторлик дўконда ишлар эди. Эрталаб соат бешда туриб, ҳамма ёқни супуриб-сидирар, ишга кунига 14 соат бағишларди. Ҳар қанча ёмон кўрса ҳам икки йил тишини тишига қўйиб чидади.

Йигитча кунлардан бир кун каламушлар аллақачон ўзиники қилиб олган хароб омборхонадан иш топади. Кундузлари у ерда этикмой идишларига ёрлик ёпиштирса, тунлари икки дайди тенгдоши билан қоронғу чорбоғда тунаб юради. Бу аҳволда ўз ёзувчилик қобилиятдан бирон фойда келишига кўзи етмаса-да, куюк оқшомларнинг бирида илк қўлэмасининг нусхаларини ҳаммадан яширикча почта кутисига ташлайди. Аммо тахририятлар унинг ҳикоясини писанд қилмайди.

Фақат қанчадир вақт ўтиб, қайсидир тахририят уни қалам ҳақи тўламасдан босиш учун қабул қилишини билдиради. Ҳеч ким мактагани йўқ, фақат бир мўйсафид муҳаррир ижобий баҳо беради, холос. Аммо шунинг ўзиёқ ёш иқтидор эгасини жуда қаттиқ тўлқинлантириб юборади.

Шу тариха бирин-кетин унинг ҳикоялари матбуот юзини кўра бошлайди ва вақт ўтиши билан йигитчанинг тақдири бутунлай ўзгариб кетади. Агар ўша саховатли муҳаррирнинг қисқагина яхши гапи бўлмаганида, бу йигитчанинг умри қоронғу омборхонада, каламушлар ҳамроҳлигида ўтиб кетарди. Бу йигитча **Чарльз Диккенс** эди.

Адабиёт тарихидан биламизки, ўз даврида Чарльз Диккенснинг номи Уильям Шекспир билан баравар тилга олинган. Вақтлар бўлганки, унинг номи Лорд Байронга ҳам соя солган. Астрономлар эса Меркурийдаги кратерлардан бирига унинг номини беришган.

ИНТЕЛЛЕКТ

ОМАДСИЗ РЕКЛАМА

Бир маркетинглог Яқин Шарқда ёмон ҳам қовун туширди. Умуман олганда, иш тўғри ташкил қилинган эди. Яъни, минтақада ўқиш-ёзишни билмайдиганлар кўплиги инобатга олиниб, реклама ушбу расм ҳолида тайёрланганди. Лекин реклама кампанияси барбод бўлиб, бор савдо ҳам тўхтаб қолди.

Савол: Иш бундай тесқари кетганининг сабаби нимада деб ўйлайсиз?

Жавобларни қуйидаги манзилга жўнатинг:
E-mail: info@od-press.uz Telegram: (+998 97) 444-80-84

Ҳар на келса бошингга тилингдан келур, деган гап тўғри экан. Баъзи-баъзида ўйламай гапиришим, кўпинча бошимга бало бўлиб келган. Ахир кўз олдинда ноҳақлик қилиб, оқни қора, қорани оқ деб туришса қандай чидаб туриш мумкин?! Шу пайт ичимда «гапир, гапир» деган нидо келади. Гапирмасам бўлмайди. Гапирсам бошим галвадан чиқмайди. Ана шунақа.

ТИЛИМ КҮРСИ...
(ҳажвия)

Қишлоқдаги кичикроқ бир мактабнинг директориман. Ишларим яхши кетаётувди. Кунларнинг бирида туман халқ таълими бўлими мудири директорларни фавқулудда йиғилишга чақириб қолди. Йиғилишга айтилган пайтда бордик. Мудир босиқлик билан гап бошлади.

– Ҳурматли директорлар бу йилги ўқув йилидан ўқувчиларимиз мана шу дафтарга ёзишади. Дафтарни юқоридан олдириб қўйибман. Тумандаги ҳар бир ўқувчига 3-4 тадан етади. Бу дафтар ҳам сифатли, ҳам арзон, – деди қўлидаги дафтарларни кўрсатиб.

– Қанчадан экан, – деди кексароқ директорлардан бири.

– Донаси 1000 сўмдан... Шу пайт тилим қичиб қолса денг. Индамасдан ўтираверсам бўлмасмиди.

– Ёшулли, бозорда дафтарнинг яхшиси 700 сўмдан-ку, – деганимни биламан мудир менга кўз тагидан еб қўйгудек қараб қўйди.

– Етти юз сўмлик дафтарнинг муқоваси юпқа, тез йиртилиб кетади. Ёшулли олиб келган дафтар қалин муқовада, – деди директорлардан бири луқма ташлаб.

– Ҳа, тўғри-тўғри... – тасдиқлади яна бири.

Хуллас калом дафтарлар тарқатилди. Аммо менинг ёшуллага ёмон кўринганим қолди. Бунинг эвазига шу, бир ой ичида мактабимга беш марта текширувчи келдиёв. Англадимки, бу тилимнинг касофати орқасидан. «Етти юз сўмлик дафтар муқоваси юпқа», деган директор кўтарилиб мудирга ўринбосар бўлди.

Шуларни ўйлаб, таъсирим қочиб ўтирган кунларнинг бирида бошлиқ яна йиғилишга чақириб қолди. Дафтардан яхшигина «соққа» қилган шекилли, энди кундалик дафтар олиб келибди. Ўзи ўқув йилининг ярими ўтиб бўлди. Ҳамма ўқувчилар кундалик дафтар олиб бўлган. Бу кундалик дафтар энди кимга керак, дейдиган одам йўқ.

Бошлиқ кундалик дафтари ва унинг афзаллиги ҳақида анча гапириб, янги олиб келган кундалик дафтари ҳақида оғиз очди. Ёшулли залга қараб гапирар экан, икки кўзини меңдан узмади. «Гапирасанми, қани гапириб кўрчи, тавбанга таянтираман», деётгандай эди гўё. Ичимда бир «туғён» жўш уриб турган бўлса-да, сукут сақлаб жим ўтирдим. Шу пайт бошлиқ мени ўрнимдан турғазди:

– Мана, Болтаевдан сўранглар кундалик дафтар қандай эканлигини, – деб қолди. Мен нима дейишимни ҳам билмай қолдим. Ахийри:

– Кундалик дафтарга гап йўқ. Пулига арзийди, – деб юборсам бўладими.

Бир-икки директорлар пиқ этиб қулди. Ёшулли ялт этиб залга қаради. Ҳамма бирдан жиддийлашди. Қулган одамни аниқлай олмади шекилли, яна сўзида давом этди...

Хуллас, кундалик дафтарни олиб мактабларимизга қайтдик. Уч кундан кейин яна йиғилиш. Бу сафар эшитишимча ручка савдоси бўладиган бўлиб турибди.

Болтабой Мухаммад ҚУРБОН

Эълон!

Тошкент шаҳар, Шайхонтоҳур тумани 6-Қўрғонча кўчаси, 1-уйда яшовчи фуқаро Солихов Гийсиддин Зоиржон ўғли номига 2020 йил 28 январда берилган №5066 рақамли ёлланган ходимни ҳисобга қўйиш карточкаси йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**.

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши;
Ўзбекистон ёшлар иттифоқи марказий кенгаши;
«Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси;
«Ўзбекистон почтаси» акциядорлик жамияти;
«Матбуот тарқатувчи» акциядорлик компанияси;
Акциядорлик тижорат «Алоқабанк».

Газетада интернет материалларидан ҳам фойдаланилган.
Газета 2012 йил 20 апрелда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0814-рақам билан рўйхатга олинган.
«Шарқ» нашриёт-мағбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри, Буюк Турон кўчаси, 41.

Бош муҳаррир

Ҳусниддин
БЕРДИЕВ

Тахририят манзили:

Тошкент шаҳри, 100000. Амир Темур 1-тор кўчаси, 2-уй.
Тел/факс: 234-83-45. E-mail: info@od-press.uz

Газета тахририят компютерида терилди ва саҳифаланди.

Буюртма: Г-427
ISSN 2181-6190
Обува индекси — 193
Алади: 1 282 нусха.

Нархи: келишув асосида.
Қоғоз бичими А-3, ҳажми 2 босма табоқ.
Офсет усулида босилган.
Чоп этишга топширилди: 20:00

